

Avaluació psicològica en els trastorns del llenguatge

2012/2013

Codi: 101734

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500893 Graduat en Logopèdia	828 Graduat en Logopèdia	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Francesc Cuxart Fina

Correu electrònic: Francesc.Cuxart@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per un aprofitament adequat de l'assignatura, convé que l'estudiant tingui uns coneixements sòlids del desenvolupament del llenguatge, i una àmplia informació dels principals trastorns del llenguatge, així com dels mateixos trastorns, però associats a les principals psicopatologies (assignatura *llenguatge i psicopatologia*)

Objectius

Contextualització

En l'exercici professional de la logopèdia, l'avaluació psicològica dels pacients és un aspecte molt important. En primer lloc, perquè durant el procés diagnòstic inicial, a més de l'avaluació estrictament logopèdica, és necessari avaluar altres aspectes del subjecte com les capacitats cognitives o la personalitat, ja que poden constituir factors rellevants de cara a definir comorbiditats i a elaborar estratègies terapèutiques. I en segon lloc, perquè durant la intervenció terapèutica és imprescindible realitzar una avaluació continuada i final d'aspectes no relacionats directament amb els problemes de llenguatge, amb la finalitat de poder valorar de forma objectiva i més àmplia els efectes del procés terapèutic.

Objectius formatius de l'assignatura

1. L'alumne sabrà utilitzar diverses tècniques i instruments d'avaluació, propis de la professió.
2. L'alumne sabrà interpretar els resultats de diferents instruments i tècniques d'avaluació psicològica.
3. L'alumne sabrà escollir les tècniques i instruments d'avaluació més adequats, en funció del trastorn de llenguatge del pacient i d'altres factors individuals (edat cronològica, nivell cognitiu, ...)

Competències

- Actuar d'acord amb el codi deontològic de la professió: respectar el secret professional, aplicar criteris professionals de finalització i derivació dels tractaments.
- Analitzar i sintetitzar informació.
- Avaluar la pròpia intervenció professional i la dels altres per optimitzar-la.
- Comunicar oralment i per escrit les observacions i les conclusions al pacient, als familiars i a la resta de professionals que intervenen en l'atenció, adaptant-se a les característiques sociolingüístiques de l'entorn.
- Demostrar que es coneixen els límits de les pròpies competències i saber identificar si és necessari fer un tractament interdisciplinari.
- Dominar la terminologia que permeti interactuar de manera eficaç amb altres professionals.

- Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.
- Gestionar la diversitat sociocultural i les limitacions associades a les diferents patologies.
- Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
- Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
- Tenir una actitud d'aprenentatge estratègica i flexible.
- Utilitzar les tècniques i els instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les al conjunt de la informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i sintetitzar informació.
2. Avaluar la pròpia intervenció professional i la dels altres per optimitzar-la.
3. Descriure i enumerar els principals aspectes del codi ètic establert pel col·legi professional de logopedes.
4. Explicar la idoneïtat dels instruments d'avaluació psicològica i la utilitat que tenen per inferir les característiques dels diferents trastorns del llenguatge.
5. Explicar la necessitat d'aplicar tractaments interdisciplinaris en pacients amb determinades patologies del llenguatge de tipus secundari.
6. Explicar oralment i per escrit les impressions del procés diagnòstic
7. Identificar a quins especialistes haurien de ser derivats els pacients que presenten patologies no logopèdiques associades als trastorns de llenguatge.
8. Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
9. Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
10. Redactar correctament informes dels resultats d'avaluacions fetes i/o observades en els casos plantejats.
11. Tenir una actitud d'aprenentatge estratègica i flexible.
12. Utilitzar correctament la terminologia de l'avaluació psicològica, així com la de diverses especialitats mèdiques.
13. Utilitzar estratègies per fer possible la comunicació amb pacients amb determinades limitacions.

Continguts

1. Introducció. Principis bàsics d'avaluació

- 1.1. Concepte d'avaluació psicològica
- 1.2. Els tests psicològics: concepte de fiabilitat i validesa, interpretació de les puntuacions
- 1.3. Trastorns de llenguatge i avaluació psicològica
- 1.4. L'entrevista psicològica
- 1.5. L'informe psicològic

2. Àrees d'avaluació

- 2.1. Avaluació de la intel·ligència
 - 2.1.1. Proves generals i per factors
 - 2.1.2. Perfils dels trastorns de llenguatge
 - 2.1.3. Avaluació cognitiva i retard mental
- 2.2. Avaluació de la personalitat
- 2.3. Avaluació dels trastorns de conducta
- 2.4. Avaluació de diverses aptituds

2.4.1 Avaluació de la motricitat

2.4.2. Avaluació de la funció visomotora

2.4.3. Avaluació de la lecto-escriptura

2.4.4. Avaluació de les habilitats socials

Metodologia

Metodologia docent

- Exposicions magistrals
- Descripció de material psicomètric
- Exposició de casos
- Pràctiques supervisades
- Fòrums de discussió

Activitats formatives

- Anàlisi d'instruments i tècniques d'avaluació
- Aplicació de tècniques d'avaluació
- Estudi de casos
- Treballs individuals i en grup
- Discussions de grup
- Lectures científiques

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	22	0,88	3, 4, 5, 7, 12, 13
Discussió crítica col·lectiva d'avaluació de casos pràctics	15	0,6	2, 6, 8, 10, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Tutories de seguiment de l'anàlisi de casos pràctics	4	0,16	3, 4, 5, 7, 12
Tutories de seguiment del treball individual	4	0,16	3, 4, 5, 7, 12
Tutories de seguiment dels treballs de grup	8	0,32	3, 4, 5, 7, 12
Tipus: Autònomes			
Avaluació de casos	37	1,48	2, 6, 10, 11, 12
Estudi	30	1,2	1, 9, 11

Lectura d'articles	15	0,6	1, 9, 11
Redacció de treballs	8	0,32	1, 2, 9, 11

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant la realització d'una prova escrita, un treball individual, un treball de grup i la participació en discussions col·lectives. Per a la qualificació final de l'assignatura, la prova escrita comptarà un 40%, els treballs un 20% cadascun i la participació en les discussions un 20%. Els criteris d'avaluació seran els següents: per a les proves escrites i els treballs, per aprovar l'alumne/a haurà d'obtenir una nota de 5 o superior, i per a la participació en les discussions una qualificació de suficient o superior (dins el següent barem: insuficient, suficient, notable, excel·lent) Per a cada prova escrita i per a cada treball, s'establirà un dia de revisió de les proves. L'assignatura es considerarà superada, si l'estudiant obté una puntuació global, igual o superior a 5. Es considerarà no presentat, l'estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge inferiors a 4 punts (40%). En el cas d'estudiants de segona matrícula (o més), l'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant una prova de síntesi, que consistirà en una prova escrita de 30 preguntes i resposta múltiple.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en les discussions	20%	1	0,04	2, 6, 8, 11, 12, 13
Realització de proves escrites	40%	2	0,08	1, 3, 4, 5, 7, 12, 13
Treball de grup	20%	2	0,08	1, 2, 9, 10, 11
Treball individual	20%	2	0,08	1, 2, 9, 10, 11

Bibliografia

- Anguera, M.T. (1982) *Metodología de la observación en las ciencias humanas*. Madrid. Cátedra.
- APA. (1995) *DSM-IV. Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales*. Barcelona. Masson.
- Ávila, A. (coord.) (1992) *Evaluación psicológica en psicología clínica I. Proceso, método y estrategias psicométricas*. Salamanca. Amarú.
- Carr, E.G. i col. (1994) *Intervención comunicativa sobre los problemas de comportamiento*. Madrid. Alianza.
- Fernández-Ballesteros, Rocío (1994) *Evaluación conductual hoy*. Madrid. Pirámide.
- Godoy, Antonio (1996) *Toma de decisiones y juicio clínico*. Madrid. Pirámide.
- Gorospe, J.M. i col. (1997) *Valoración de la deficiencia y la discapacidad en los trastornos del lenguaje, el habla y la voz*. Madrid. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- Monedero, C. (1984) *La historia clínica en psicopatología infantil*. Madrid. Biblioteca Nueva.
- Moreno, C. (2005) *Evaluación psicológica: concepto, proceso y aplicación en las áreas del desarrollo de la inteligencia*. Madrid. Sanz y Torres.
- Peñate, W, i col. (1993) *Evaluación psicológica: concepto y técnicas de análisis*. Valencia. Promolibro.
- Reep, A., i Horner, R. (2000) *Análisis funcional de problemas de la conducta*. Madrid. Paraninfo.
- Roig-Fuste, J. M. (1989) *El MMPI en la exploración objetiva de la personalidad*. Barcelona. Espaxs.